

Ekonomikas apskats

Ikmēneša apskats

2017. gada septembris

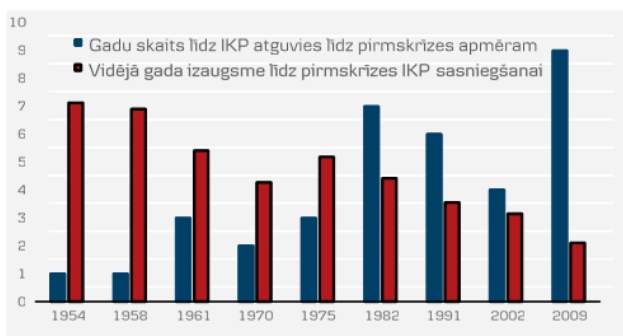
Globālās ekonomikas cikls piedzīvo pozitīvu attīstību

Jaunākie dati uzrāda pozitīvu attīstību globālajā ekonomikā. Pasaules tirdzniecībā šobrīd redzam straujāko pieaugumu kopš 2011.gada. Tas pozitīvi ietekmē visas galvenās pasaules ekonomikas, tostarp ASV un eiro zonu. Ekonomikas izaugsme ASV turpinās jau astoņus gadus, tādējādi tā ir trešā ilgākā ekspansija pēckara periodā. Ja tas turpināsies līdz 2019. gada pavasarim, kas mūsu ieskatā ir ticami, tā būs ilgākā nepārtrauktā ASV ekonomikas augšupeja pēckara periodā.

Ekonomikas izaugsmei sekojis nozīmīgs bezdarba līmeņa kritums attīstītajās valstīs, piemēram, ASV, Vācijā, Zviedrijā. Neskatoties uz to, spiediens uz inflāciju šajās valstīs pagaidām ir relatīvi zems. Tā rezultātā centrālās bankas nesteidz atcelt pēdējo gadu laikā ieviestos monetārās politikas atbalsta pasākumus, kas varētu pielikt punktu šobrīd novērotajai izaugsmei. ASV Federālā rezervju sistēma joprojām dod signālus par pakāpenisku stimulējošo pasākumu samazināšanu, kas visticamāk nozīmēs procentu likmju paaugstināšanu decembrī, kam sekos likmju paaugstināšana nākamgad vienā vai divos soļos

Kāpēc šoreiz izskatās, ka ASV atlabšana būs ilgāka, nekā tas bijis pagātnē? To ietekmējuši trīs faktori: pirmais, 2008.-2009. gada krīze bija daudz dziļāka, nekā lielākajā daļā iepriekšējo ASV recesiju; otrs – šoreiz ASV ekonomika neatlaba tik spēcīgi un strauji, kā iepriekšējās recesijās.

Viens no ilgstošākajiem ekonomikas atlabšanas periodiem ASV pēckara periodā

Avots: ASV Kongresa Budžeta birojs, Danske Bank Markets

Pēckrīzes gados ekonomika ir kopumā augusi lēnāk, nekā normālās atveseļošanās fāzēs. Lielā mērā tas saistīts ar pārmērīgām investīcijām pirms krīzes periodā, nepieciešamību sabalansēt parādus, kā arī ar atveseļošanās gaitā piedzīvotajām negatīvajām norisēm globālajā ekonomikā, tādām kā eiro parāda krīze, naftas cenu šoks 2014. gadā un Ķīnas izaugsmes palēnināšanās 2014.-2015. gadā.

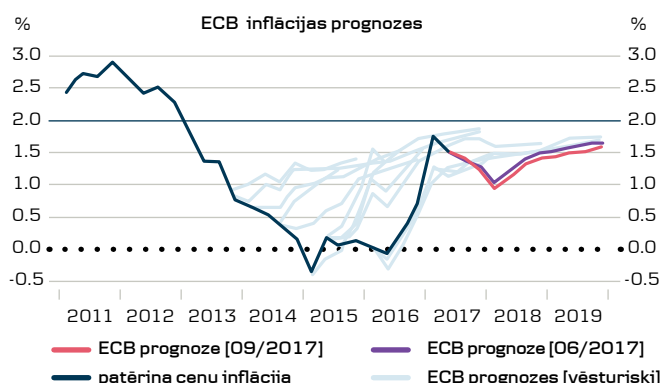
ECB septembra tikšanās bez pārsteigumiem

Kā gaidīts, Eiropas centrālās bankas 7. septembra tikšanās iztika bez pārsteigumiem un svarīgiem paziņojumiem. ECB saglabāja īstenotās parāda vērtspapīru iegādes 60 miljardu eiro mēnesī līdz pat gada beigām. Procentu likmes tika atstātas bez izmaiņām un tika uzsvērts, ka "aizņemšanās izmaksas paliks esošajā līmenī vēl labu laiku pēc parāda Vērtspapīru atpiršanas programmas beigām".

Dragi (Mario Draghi, ECB prezidents) jau vairākus mēnešus oficiālajās sarunās ir atturējies no diskusijām par Vērtspapīru atpiršanas programmas jeb tā dēvētās kvantitatīvās stimulēšanas programmas nākotni pēc 2017. gada izskaņas, kam fonā ir bažas par zemu inflāciju un potenciāliem tirgus satricinājumiem pie jebkāda mājiena par programmas pārtraukšanu. ECB kopš šīs programmas ieviešanas līdz gada beigām būs atpirkusi parāda vērtspapīrus par teju 2.3 triljoniem eiro, un eiro bloka ekonomiku pieaugošā atveseļošanās mudina izteikt aicinājumus izbeigt monetāro atbalstu. Liels izaicinājums ir gūt pārliecību, ka šis process, lai kad tas sāktos, būs pakāpenisks. Nākamā tikšanās ir ielānota 26. oktobrī.

Daži ECB locekļi ir īpaši norūpējušies par to, ka eiro varētu būt pārvērtēts, kad atsāksies sarunas par stimulēšanas pasākumu samazināšanu. Euro pret dolāru šogad ir pieaudzis par 13%, pēdējā mēnesī pakāpjoties virs \$1.20, kas piedzīvots pirmo reizi kopš ECB paziņoja par kvantitatīvās stimulēšanas programmas ieviešanu divarpus gadus atpakaļ. Kamēr eiro zona tiecas pēc straujākās ekonomikas izaugsmes pēdējās dekādes laikā

ECB pārvērtē inflācijas prognozes

Avots: ECB, Danske Bank Markets

un tās bezdarba līmeniskritas, inflācija turpina samazināties, attālinoties no iecerētā 2% mērķa. Stiprs eiro vēl vairāk sarežģī ECB centienus sasniegt tās mērķus inflācijas jomā.

Tikšanās laikā ECB arī atjaunināja tās ekonomiskās prognozes. ECB darbinieki ir paaugstinājuši savu 2017. gada izaugsmes prognozi un mazliet pazeminājuši inflācijas prognozi 2018. un 2019. gadam. ECB darbinieku ieskatā inflācija 2018. gadā sasniegs 1.2%, bet 2018. gadā 1.5% atzīmi.

Mēs uzskatām, ka ECB pagarinās kvantitatīvās stimulēšanas programmu, taču 2018. gada pirmajā pusē samazinot tās apmēru līdz 40 miljardiem eiro mēnesī.

Latvijā straujākā ekonomikas izaugsme pēdējos piecos gados

Ekonomikas izaugsme Latvijā 2017. gada 2. ceturksnī bija tāda pati, kā 1. ceturksnī, proti, 4% (te un turpmāk - salīdzinot ar attiecīgo periodu iepriekšējā gadā). Šogad Latvija piedzīvo straujāko izaugsmi kopš 2012. gada pirmā pusgada. Tas ļauj Latvijai ierindoties ES straujāk augošo ekonomiku vidū.

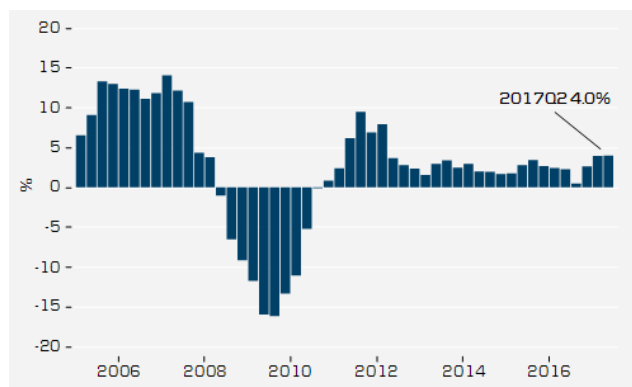
Šogad ekonomikas izaugsme ir sabalansētāka, nekā iepriekšējos gados. Galvenais tās virzītājs ir patēriņš, kas 2017. gada 1. ceturksnī pieauga par 4.9%, un ko galvenokārt stimulēja straujais algu pieaugums (+7.9%).

Vienlīdz svarīgs šogad ir spēcīgais eksporta sniegums. Preču un pakalpojumu eksports šā gada 1. ceturksnī pieauga par 6.5%. Galvenokārt pieauga eksports uz Krieviju, Vāciju un Zviedriju.

Arī investīcijas šogad atgūstas pēc divus gadus ilgušā samazinājuma. 2017. gada 1. pusgadā investīcijas pieauga par 18.5% un tās galvenokārt virzīja lielāks ES fondu finansējums, augstā ražošanas jaudu noslodze un uzlabojumi biznesa sentimentā.

Mēs sagaidām, ka Latvijas ekonomika šogad pieaugs par 3.9%, bet 2018. un 2019. gadā, attiecīgi, par 3.2% un 3.4%.

Izaugsme Latvijā turpinās

Avots: CSB, Danske Bank Markets

Rokas Grajauskas

Vecākais Baltijas analītiķis, Danske Bank
rokas.grajauskas@danskebank.lt